

Содержания курса должно основываться на системном подходе где основным принципом должны быть единство и взаимосвязь закономерностей возрастного биологического, психического развития юных спортсменов и педагогических тренировочных средств, методов и форм организации занятия в соответствии с возрастом и этапом спортивной подготовки.

Список источников информации.

1. Волков Л. В. Теория и методика детского и юношеского спорта / Л. В. Волков. К.: Олимпийская литература, 2002–294 с.
2. Волков Л. В. Структура та зміст навчального курсу «Теорія і методика дитячого і юнацького спорту» / Л. В. Волков. // Спортивний вісник Придніпров'я, № 2, 2017-с. 32–32.
3. Волков Л. В. Теорія і методика дитячого і юнацького спорту / Л. В. Волков Вид. 2-е, перероб. і допов. — К.: Освіта України, 2016. — 464 с.

МОТИВАЦІЙНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК АСПЕКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Дутчак Ю. В.

*Хмельницький національний університет
Україна, м. Хмельницький, yrdutchak@ukr.net*

Анотація. Дослідження спрямоване на встановлення змісту та сутності мотиваційної складової професійної компетентності майбутніх магістрів середньої освіти з фізичної культури з метою забезпечення високої якості їх професійної підготовки.

Ключові слова: професійна компетентність, мотиваційна складова, забезпечення якості професійної підготовки, майбутні магістри середньої освіти з фізичної культури.

Вступ. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року визначає питання забезпечення системного підвищення якості освіти як такі, що потребують першочергового вирішення, адже сьогоденне підвищення якісного рівня освіти є запорукою економічного зростання держави та розв'язання соціальних проблем суспільства у найближчому майбутньому.

Одним із найважливіших умов інноваційного розвитку українського суспільства, на думку Г. П. Клімової, є «забезпечення якості вищої освіти, для забезпечення

якої необхідна імплементація компетентнісного підходу до аналізу якості вищої освіти, реалізація комплексу інструментів систем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відповідно до стандартів і рекомендацій Європейського простору вищої освіти як основи для інтеграції національної системи забезпечення якості вищої освіти в європейську систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» [3, с. 70].

Науковці у структурі професійної компетентності майбутніх фахівців виокремлюють загальні компоненти: зміст, мотивація та виконання.

Аналіз педагогічної літератури вказує на фрагментарність дослідження означених компонент.

Мета статті встановити зміст та сутність мотиваційної складової професійної компетентності майбутніх магістрів середньої освіти з фізичної культури.

Результати дослідження та їх обговорення. Поняття «компетентність» у Законі України «Про освіту» (2017), тлумачиться як: «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність».

Розглядаючи компетентність з педагогічних позицій, І. В. Родигіна вважає, що «компетентність — це не специфічні предметні вміння та навички, навіть не абстрактні загальнопредметні мисленнєві дії чи логічні операції (хоча, звісно, ґрунтується на останніх), а конкретні життєві, необхідні людині будь-якої професії, віку, сімейного стану — взагалі будь-якій людині» [5, с.33].

Професійна компетентність є системним утворенням і, на думку А. К. Маркової, має підсистеми: спеціальну — володіння професійною діяльністю на високому рівні (знання, вміння); соціальну — володіння способами сучасної професійної діяльності та співпраці, прийнятими прийомами професійного спілкування, усвідомлення соціальної відповідальності за результати професійних дій; особистісні — володіння способами самовираження та саморозвитку, здатність протистояти професійній деформації та планувати свою професійну діяльність; індивідуальну володіння прийомами саморегуляції, вміння раціонально організувати роботу, готовність до професійного росту, протидія професійному старінню, наявність стійкої професійної мотивації [4, с. 84].

Аналіз наукової літератури свідчить про наявність різних підходів до класифікації видів і складових професійної компетентності. Дослідники виокремлюють різну кількість компонентів, які відрізняються як за назвою, так і за змістом. Так, А. К. Маркова виділяє чотири види професійної компетентності фахівців: спеціальну, соціальну, особистісну та індивідуальну: 1) спеціальна, або діяльнісна, професійна компетентність характеризує володіння діяльністю на високому професійному рівні та включає не тільки спеціальні знання, але й вміння застосувати їх на практиці; 2) соціальна професійна компетентність характеризує володіння засобами спільної професійної діяльності й співробітництва та прийомами професійного спілкування, прийнятими в професійному співтоваристві; 3) особистісна професійна компетентність характеризує рівень володіння засобами самовираження й саморозвитку та засобами протистояння професійній деформації; 4)

індивідуальна професійна компетентність характеризує володіння прийомами саморегуляції, готовність до професійного зростання, стійкість до професійного вигорання та наявність стійкої професійної мотивації [4, с. 213].

Аналіз масиву педагогічної та спеціальної літератури показав відсутність єдиної думки серед науковців щодо підходів до структуризації професійної компетентності. Так, учені класифікують компетентність з урахуванням функціональних компонентів діяльності; функцій управління (вміння планування, організації, регулювання й контролю); функцій психіки (пізнавальні та регулятивні); психологічного змісту діяльності (вміння, які стосуються його орієнтовної, виконавчої та контрольної-коректувальної частин).

У якості однієї з найважливіших складових професійної компетентності поряд з іншими (гносеологічним, праксеологічним, аксіологічним, особистісним) виділяємо мотиваційну складову (Рис. 1).

Поза сумнівом, ефективність професійної діяльності особистості пов'язана з мотиваційними чинниками та сформованістю в неї професійної спрямованості.

За Є. П. Ільїним, професійна спрямованість тлумачиться як сукупність мотиваційних утворень (інтересів, потреб, прагнень та ін.), що характеризуються предметом професійної спрямованості, яким є професія (вид діяльності), видами мотивів професійної діяльності та силою (рівнем) спрямованості [2, с. 270].

Рис. 1. Складові професійної компетентності майбутніх магістрів середньої освіти з фізичної культури

Дослідники професіоналізму виділяють різні мотиви. Залежно від характеру участі в діяльності (мотиви, що піддаються розумінню, знання та існують реально); від часу, що обумовлюють діяльність (віддалена — коротка мотивація); від соціальної значущості (соціальні — вузькоособисті); від фактичної участі до самої діяльності або перебуванням поза нею (широкі соціальні та вузькоособисті мотиви); від джерела мотивації (внутрішні — процесуальні, результативні, спрямовані на саморозвиток або зовнішні — матеріальні, альтруїстичні, престижності, професійного спілкування, самоствердження тощо).

Від мотивації залежить активність особистості в опануванні необхідним рівнем професійної підготовки. Адже успіх у певному виді діяльності (в тому числі і навчальній) залежить не лише від здібностей, а й від прагнення здобути належний

рівень професійної підготовки, щоб досягти успіхів у майбутній роботі за фахом. Індивіди з високим рівнем мотивації більше працюють над власним самовдосконаленням і професійним становленням і, як правило, досягають кращих результатів.

Мотивація являє собою складне об'єднання, «сплав» рушійних сил поведінки суб'єкта у вигляді потреб, інтересів, потягів, цілей, ідеалів, які безпосередньо детермінують людську діяльність. Система мотивів виконує регулятивну функцію в процесі підготовки майбутніх магістрів середньої освіти з фізичної культури до професійного розвитку та зростання. Внаслідок чого, необхідно в процесі професійної підготовки: створити мотиваційне навчальне середовище, в якому спільна діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу спрямовуватиметься на формування у майбутніх магістрів стійких мотивів здобути освіту, що характеризується належним рівнем професійної компетентності. Слід зазначити, що висока ефективність професійної діяльності майбутнього магістра середньої освіти з фізичної культури можлива лише за оптимальної мотивації, що зумовить підвищення рівня знань, умінь і навичок студента в ході професійної підготовки.

Характеризуючи мотиваційну складову професійної компетентності відзначаємо вольовий аспект. Нам імпонує трактування волі, запропоноване науковцем Є. П. Ильїним. Науковець зазначає, що «воля», як категорія, визначає здатність особи організувати свою поведінку відповідно до заданої мети. На сьогодні, на жаль, не існує єдиної теорії щодо психологічних механізмів прояву вольових якостей, а наявні підходи до їх класифікації мають неоднозначний характер. Ми погоджуємося з теорією В. К. Каліна, який поділяє вольові якості на базальні (первинні) та системні (вторинні). До базальних він відносить енергійність, терплячість, витримку та сміливість. Прикладом системної вольової якості може слугувати хоробрість, наполегливість, дисциплінованість, самостійність, цілеспрямованість, ініціативність та організованість. Як зазначає В. К. Калін, системні якості виражають функціональні прояви не тільки вольової сфери, але й інших сторін психіки, у тому числі особистісної саморегуляції діяльності [1, с. 328–329]

Висновки. Мотиваційна складову професійної компетентності майбутніх магістрів середньої освіти з фізичної культури характеризується наявністю професійної спрямованості особистості, яка впливає на вибір професії, професійне самовизначення та самоідентифікацію, стимулює гносеологічний інтерес магістрантів під час навчання, професійну активність після його закінчення та виявляється в інтеграції мотиваційних утворень та вольових якостей особистості професіонала. Саме мотиваційна складову є детермінантою забезпечення якості професійної підготовки майбутніх професіоналів з фізичної культури.

Література.

1. Загальна психологія: Хрестоматія / Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін. — К.: Каравела, 2017. - 640 с.
2. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2000. – 512 с.
3. Клімова Г. П. Забезпечення якості вищої освіти як пріоритетна детермінанта становлення інноваційного суспільства в Україні / Г. П. Клімова //

Вісник Національного університету «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого». Серія: Політологія. – 2017. – № 2. – С. 65-73.

4. Маркова А. К. Психологія професіоналізму / А. К. Маркова. – М.: Міжнародний гуманітарний фонд «Знання», 1996. – 312 с
5. Родигіна І. В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання / І. В. Родигіна. – Х.: Вид. група «Основа», 2005. 96 с.

РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ НА ФАКУЛЬТЕТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Жиденко А. О., Бібчук К. В.

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Анотація. Авторами статті показані можливості застосування завдань проблемного характеру для створення міжпредметних зв'язків в процесі викладання дисциплін «Біохімія» та «Фізіологія людини» на факультеті фізичного виховання з метою активізації когнітивної діяльності студентів та розвитку їхнього логічного мислення.

Ключові слова: міжпредметні зв'язки, когнітивна діяльність, навчальні дисципліни «Біохімія», «Фізіологія людини», проблемні завдання.

Вступ. Сучасний етап розвитку науки характеризується взаємопроникненням навчальних дисциплін природничо-наукової підготовки, що відображає інтеграційні процеси, які відбуваються сьогодні в науці та суспільстві. Актуальність проблеми посилюється у зв'язку з підвищенням вимог до науково-теоретичної та практичної підготовки студентів, істотною особливістю якої є оволодіння ними когнітивною діяльністю узагальненого характеру для дослідження складних системних об'єктів природи і суспільства.

Проблемні задачі та питання, на відміну від традиційних методів навчання, безпосередньо спрямовані на розвиток творчого самостійного мислення, покращення навчально-пізнавальної діяльності, формування вмінь нестандартно розв'язувати певні практичні задачі та на вдосконалення навичок професійного спілкування [3]. Навчальні дисципліни «Біохімія» та «Фізіологія людини» завжди вважалися досить спорідненими, так як містять багато тем, цілісне уявлення про які можна мати лише інтегрувавши окремі знання в єдине ціле. Існує багато підходів до реалізації міжпредметних зв'язків, однак проблемні завдання мають перевагу під час вивчення важкого для засвоєння навчального матеріалу, бо не лише активізують когнітивну діяльність студентів, а й можуть додатково забезпечити розвиток їхнього логічного мислення.

Мета дослідження. Активізувати когнітивну діяльність та забезпечити розвиток логічного мислення студентів факультету фізичного виховання шляхом